

Diverse ontwikkeling van inkomens op land- en tuinbouwbedrijven

Walter van Everdingen en Anita van der Knijff

Het inkomen op land- en tuinbouwbedrijven in 2007 komt volgens raming uit op gemiddeld 51.000 euro per bedrijf. Dat is iets minder dan het gemiddelde van 2006. Vooral bij de melkveebedrijven is het inkomen duidelijk hoger als gevolg van de gestegen melkprijs. De sterkste daling van het inkomen vond plaats in de (fok)varkenshouderij (tabel 1). Over deze ontwikkelingen is eerder in december 2007 gerapporteerd. De resultaten zijn voor de publicatie *Landbouw-Economisch Bericht* waar nodig bijgesteld met nieuwe informatie. Het centrale kengetal hierbij is het inkomen uit bedrijf. De inkomsten buiten bedrijf blijven in dit artikel dus buiten beschouwing. Cijfermatige gegevens zijn terug te vinden in het Bedrijven-Informatienet op de website van het LEI.

Tabel 1   **Inkomen uit bedrijf (x 1.000 euro) en rentabiliteit (opbrengst per 100 euro kosten) op land- en tuinbouwbedrijven, totaal en naar bedrijfstype.**

	Inkomen uit bedrijf (x 1000 euro)			Opbrengst per 100 euro kosten		
	2005	2006	2007 (r)	2005	2006	2007 (r)
Totaal land- en tuinbouw	47,9	52,0	51,0	89	88	87
Melkveebedrijven	61,7	52,4	84,2	86	79	92
Vleeskalverbedrijven met contractproductie	56,1	53,1	49,0	95	92	90
Varkensbedrijven, totaal	82,1	79,6	-49,0	103	100	77
Waarvan: Fokvarkensbedrijven	99,7	101,3	-94,7	105	103	70
Vleesvarkensbedrijven	43,2	36,8	-4,4	100	95	84
Gesloten varkensbedrijven	109,3	109,9	-53,0	104	101	78
Leghennenbedrijven	-6,5	-7,1	17,0	87	85	91
Vleeskuikenbedrijven	98,0	-3,1	68,0	104	91	99
Akkerbouwbedrijven	35,1	66,3	58,5	87	96	92
Glastuinbouwbedrijven, totaal	43,8	71,7	50,8	93	96	94
Waarvan: Groentebedrijven	33,0	69,2	28,2	92	97	92
Snijbloemenbedrijven	41,7	73,4	60,8	92	96	94
Pot- en perkplantenbedrijven	66,2	72,0	64,6	98	97	96
Champignonbedrijven	24,1	52,6	45,0-55,0	90	94	93-97
Opengrondsgroentenbedrijven	36,7	45,7	65,0-75,0	88	89	93-97
Bloembollenbedrijven	29,2	91,0	73,0	90	100	96
Fruitbedrijven	23,2	51,1	60,0-70,0	80	88	90-94
Boomkwekerijbedrijven	67,1	59,3	70,0	94	94	96

Melkveebedrijven: hogere melkprijs

Melkveehouders profiteerden in 2007 van de opgelopen prijzen op de wereldmarkt van zuivelproducten. Deze resulteerden in een hogere uitbetalingsprijs van melk (+18%). Ook liepen de vee prijzen op en nam de gemiddelde bedrijfsomvang toe. Door hogere prijzen voor voer en kapitaal stegen ook de kosten, maar toch liep het inkomen uit bedrijf fors (met 32.000 euro) op tot 84.000 euro per bedrijf. De productie was gemiddeld echter nog niet kostendekkend: tegenover elke 100 euro kosten stond 92 euro aan opbrengsten.

Varkensbedrijven dik in de min

De resultaten van varkensbedrijven zijn in 2007 uitermate teleurstellend door lage opbrengstprijzen en fors hogere kosten. De gemiddelde voerprijs kwam door oplopende graanprijzen circa 20% hoger uit dan in 2006, de prijzen van vleesvarkens en biggen daalden gemiddeld respectievelijk met bijna 9 en 25%. De sector is daarmee na enkele zeer goede jaren (2004-2006) duidelijk in de fase van laagconjunctuur van de varkenscyclus aangekomen. Het inkomen uit bedrijf op de varkensbedrijven is scherp gedaald naar bijna 50.000 euro negatief per bedrijf. De fokvarkensbedrijven komen er het slechtst van af, omdat de biggen veel minder opbrachten en het voer veel meer kostte.

Pluimveebedrijven in de plus, vleeskalverbedrijven niet

De prijs van consumptie-eieren trok in 2007 met gemiddeld 20% aan. Een deel van de bedrijven werkt met contracten en die zijn nauwelijks in prijs verhoogd. Voor die bedrijven worden de gestegen voerkosten (+26%) lang niet gecompenseerd door hogere opbrengsten. Daardoor zullen de verschillen in resultaten tussen bedrijven wederom groot zijn.

Voor de vleeskuikenbedrijven gaat 2007 de boeken in als een redelijk goed jaar. Vrijwel alle kosten werden door opbrengsten gedekt. De vleesprijs was hoger dan in 2005, maar ook hier drukten de gestegen voerkosten op het resultaat. Het inkomen uit bedrijf wordt geraamd op gemiddeld 68.000 euro. In 2006 lag dat nog rond het nulpunt.

Bij de gespecialiseerde vleeskalverbedrijven zal het inkomen volgens raming in 2007 gemiddeld iets dalen. De opbrengsten staan onder druk, door lagere contractvergoedingen, en de totale kosten per bedrijf zullen iets toenemen, onder andere door hogere kosten voor de afzet van kalvergier.

Akkerbouwbedrijven: inkomen blijft op niveau

De resultaten van de akkerbouwbedrijven blijven in 2007 iets achter bij de gunstige uitkomsten van het jaar ervoor. De rentabiliteit komt naar verwachting uit op 92% en het inkomen uit bedrijf wordt geraamd op ruim 58.000 euro. Dit is ondanks de daling ten opzichte van het voorgaande jaar toch beduidend beter dan de resultaten die in de periode 2001 tot 2005 werden bereikt. De zetmeelaardappelbedrijven halen in 2007 naar verwachting vooral door het aantrekken van de prijzen van zetmeelaardappelen en granen een beter resultaat dan in 2006.

Glastuinbouw: lagere inkomens

In 2007 zijn, gemiddeld genomen, de bedrijfsresultaten en inkomens in de glastuinbouw lager dan in 2006. Vooral de hogere kosten als gevolg van prijsstijgingen bij gas, rente, en arbeid zijn daar debet aan. De ontwikkeling van de opbrengstprijzen liep behoorlijk uiteen, maar was voor belangrijke producten teleurstellend. De dure dollar speelde de export naar de VS parten. Per saldo zijn de bedrijfsresultaten in de glasgroenteteelt veel sterker gedaald dan in de sierteelt. De resultaten liggen ook duidelijk onder het niveau van de eerste jaren na de millenniumwisseling.

Resultaat champignonbedrijven rond het langjarig gemiddelde

Een krap aanbod van industriechampignons was gunstig voor de prijsvorming. Die van verse champignons is ten opzichte van een jaar eerder nauwelijks verbeterd. De kosten stegen wel, vooral die van compost en de afzet van champost. Het inkomen uit bedrijf komt uit op gemiddeld ongeveer 50.000 euro per bedrijf, wat redelijk overeenkomt met het langjarig gemiddelde.

Gunstige resultaten opengrondsgroentebedrijven

De opengrondsgroentebedrijven hebben in 2007 gemiddeld genomen een goed jaar gehad, maar afhankelijk van de geteelde gewassen kunnen er behoorlijke verschillen zijn tussen bedrijven. Telers van prei en ijsbergsla hebben door de slechte prijsvorming bijvoorbeeld een heel mager seizoen achter de rug. De rentabiliteit en het inkomen komen gemiddeld beduidend hoger uit dan in de voorliggende jaren.

Ook de fruitbedrijven in de plus

De productie van appels en peren per hectare was in 2007 circa 10% hoger dan het vorige jaar. De appelprijzen voor de verse markt bleven nagenoeg op hetzelfde niveau als in 2006, terwijl de perenprijs met circa 5% toenam. Ook de industrieprijzen voor fruit waren gemiddeld goed, door het minder grote aanbod uit Oost-Europa.

Tegenover de stijging van de opbrengsten staat ook een toename van de kosten. Net als bij de opengrondsgroentebedrijven is ook hier het resultaat beter dan in voorgaande jaren.

Bloembollenbedrijven: lager inkomen

Het areaal bloembollen is in 2007 licht gegroeid en de fysieke productie van bollen was normaal, zowel voor de voorjaarsbloeiërs als voor de zomerbloeiërs. De ziektedruk bij de voorjaarsbloeiërs was echter hoger dan normaal. De prijsvorming van tulpen en narcissen was goed, die van hyacinten, gladiolen en lelies iets minder. De kosten vielen hoger uit dan voorgaand jaar, waardoor het inkomen uit bedrijf iets lager is dan in 2006.

Betere resultaten in de boomkwekerij

Het areaal boomteelt is in 2007 toegenomen en het teeltseizoen van 2007 is zonder grote problemen verlopen. Het mooie voorjaar stimuleerde de verkoop van planten. De afzet op de institutionele markt (gemeenten en dergelijke) heeft een fors herstel laten zien, mede door een toenemende vraag in Duitsland, het belangrijkste afzetland. Ondanks toegenomen kosten wordt een verbetering van rentabiliteit en inkomen geraamd.